

**A Régiók Bizottsága véleménye – Cselekvési terv a felnőttkori tanulásról: Tanulni sohasem késő**

(2008/C 257/11)

**A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA**

- emlékeztet arra, hogy számos tagállamban a regionális és helyi szint a felelős a felnőttoktatásért, és helyi és regionális szinten történik az oktatási és képzési döntések meghozatala és végrehajtása. A cselekvési tervben javasolt intézkedéseket ezért – amennyiben ez helyénvaló – szintén helyi és regionális szinten kell végrehajtani,
- megjegyzi, hogy különösen a felnőttoktatás járul hozzá jelentősen a foglalkoztathatósághoz, a mobilitáshoz és a társadalmi integrációhoz és a személyiségfejlődéshez a kulcskompetenciák általános megszerzésének elősegítése révén,
- elismeri, hogy a felnőttkori tanulás előnyei, elismerése és az, hogy szabad utat kap, jelentős „többletértéket” képvisel a résztvevők társadalmi, szakmai, polgári, kulturális és gazdasági életének számos más aspektusát illetően. A partnerség elvén és folyamatán alapuló felnőttoktatási programok az egyéni és közösségi felelősségvállalás fő forrását jelentik,
- támogatja és tevékenyen fog hozzájárulni annak biztosításához, hogy a szükséges pénzügyi, humán, adminisztratív és egyéb erőforrások rendelkezésre álljanak az európai polgárok felnőttoktatásban való fokozott és elmélyültebb részvétele eszményének megvalósításához,
- biztosítani kívánja, hogy a helyi és regionális szolgáltatókat és érdekeltet partnerként vonják be minden szakaszban, különösen a politikák kialakítása, az irányítási struktúrák és szolgáltatások esetében,
- sajnálja, hogy bár az Európai Bizottság megfelelő szintű befektetések biztosítását irányozza elő a felnőttoktatás ágazatában, és annak jobb felügyeletét szorgalmazza, sem az állami, sem a magánszektor nem biztosít megfelelő finanszírozást ezen a területen.

**Előadó:** Mary Shields (IE/UEN-AE), Cork város tanácsának tagja

**Referenciaszöveg**

A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, a Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Cselekvési terv a felnőttkori tanulásról – Tanulni sohasem késő

COM(2007) 558 végleges

**POLITIKAI AJÁNLÁSOK**

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

ÁLTALÁNOS MEGJEGYZÉSEK

1. üdvözlí az Európai Bizottság „Cselekvési terv a felnőttkori tanulásról – Tanulni sohasem késő” című közleményében szereplő, felnőttoktatásra vonatkozó átfogó koncepciót és mechanizmust, és támogatja, hogy a dokumentumban központi, kulcsfontosságú helyet kap a „felnőtt korú tanuló”;

2. emlékeztet arra, hogy az oktatás és a képzés kulcsfontosságú szerepet játszik a helyi és regionális szintű növekedés és fejlődés szempontjából, valamint a lisszaboni stratégia célkitűzéseinek elérésében. Különösen a felnőttoktatás járul hozzá jelentősen a foglalkoztathatósághoz, a mobilitáshoz, a társadalmi integrációhoz és a személyiségfejlődéshez a kulcskompetenciák általános megszerzésének elősegítése révén;

3. A felnőttkori tanulás alapvető jelentőséggel bír Európa jövője szempontjából. A rugalmas biztonság elve elismeri, hogy az „egy életre szóló munkahely” hagyományos kultúrája már a múlté. Emellett a technológiák egyre gyorsabban változnak, megteremtve a szakismeretre vonatkozó követelményekhez való felzárkózás érdekében a minden korosztályra érvényes folyamatos „újraképzés” igényét, míg a várható élettartam szintén növekedni fog. Ezekre a jövőbeli körülményekre tekintettel a felnőttkori tanulás létfontosságú, mind az egyén fejlődése, mind pedig Európa gazdasági sikere és társadalmi kohéziója érdekében;

4. utal a felnőttoktatás OECD által meghatározott legfontosabb feladataira, melyek a következők: a kompetenciák javítása, az önmegvalósítás és a jobb társadalmi összetartás ösztönzése, valamint a társadalmi tevékenységek (közösségépítés) kibővítése;

5. egyetért azzal, hogy a felnőttkori tanulás kulcsfontosságú előnyökkel jár az európai polgárok számára, a közösség fejlődése, a gazdasági jólét és versenyképesség, a társadalmi integráció előmozdítása, a személyes fejlődés, illetve a társadalmi és polgári beilleszkedés mint a fejlődő életút integráns szakasza tekintetében, és üdvözlí a három *kulcselem* – szakpolitika, irányítás és szolgáltatás – mint az eredményes és hatékony felnőttoktatási szektor számára alapvetően fontos elemek meghatározását;

6. egyetért azzal, hogy a felnőttoktatásnak az egész életen át tartó tanulás keretében kell tartoznia annak érdekében, hogy az

ezen a területen tervezett politikák összhangban legyenek az élethosszig tartó tanulás témájában kialakított stratégiákkal;

7. támogatja, hogy határozzanak meg öt kiemelt területet, amelyre a javasolt cselekvési tervben szereplő intézkedéseket koncentrálják, valamint állapítsanak meg a végrehajtásukra vonatkozó ütemterveket;

8. úgy ítéli meg, hogy a javasolt cselekvési terv lehetőséget nyújt a következők összehangolására és javítására: felnőttoktatás adott célcsoportok számára, pénzügyi és erőforrásbeli vonzatok, kutatás és szakmai fejlődés, illetve a tanulás terén az európai hagyományok sokféleségének kezelése;

9. egyetért azzal, hogy ezeknek a szempontoknak az átfogó beillesztése (lásd a 4. pontot) és a kapcsolódó cselekvési terv egy proaktív, megfontoláson alapuló, tanulóközpontú és politika által ösztönzött kibővített fejlesztési szakaszba pozicionálja a felnőttképzést Európában;

10. emlékeztet arra, hogy számos tagállamban a regionális és helyi szint a felelős a felnőttoktatásért, és helyi és regionális szinten történik az oktatási és képzési döntések meghozatala és végrehajtása. A cselekvési tervben javasolt intézkedéseket ezért – amennyiben ez helyénvaló – szintén helyi és regionális szinten kell végrehajtani;

11. helyesli a „felnőttkori tanulás” fogalmának kiterjedő használatát a szövegben. A „felnőttkori tanulás” átfogó és sokakat elérő koncepciója már önmagában kifejezi a tanulás iránti személyes elkötelezettség jelentőségét; jelzi azt a számtalan formális és nem formális tanulási tevékenységet, amelyben a polgárok életük során részt vesznek; hangsúlyozza azokat az előnyöket, amelyeket a minket körülvevő változó európai környezethez és valósághoz való pozitív hozzáállás jelent a személyes fejlődés tekintetében; és hatékonyan „irányítja” a különböző életutakat;

12. úgy véli, hogy a felnőttoktatás változatosabb megvalósítása hatékonyabb és eredményesebb lesz, ha a tanulókra mint a „tudás” megszerzőire/átadóira/teremtőire tekintünk, és elismeri, hogy a javasolt cselekvési terv ezt a koncepciót koherensen kívánja a gyakorlatba ültetni;

13. úgy véli, hogy a „felnőttkori tanulás” fogalma több, egymáshoz kapcsolódó elemet ölel fel: tudás, készségek és hozzáállás; megítélés; megértés stb. A felnőttek sokféle élettapasztalattal rendelkeznek, és tanulásuk csak gazdagodik, ha bevonják őket, ha felelősségtudattal rendelkeznek a tanulókkal kapcsolatban, és ha úgy érzik, elfogadják őket, elkötelezettek és

támogatást kapnak a „kölcönösen tiszteletjes” tanulási környezetekben. Az összes résztvevő (tanulók, tanárok, közve-títők, adminisztratív személyzet stb.) közötti szociális kapcsolatok jelentős befolyást gyakorolnak a felnőttoktatásban való hatékony részvételhez szükséges személyes kapacitásra;

14. elismeri, hogy a felnőttkori tanulás előnyei, elismerése és az, hogy szabad utat kap, jelentős „többletértéket” képvisel a résztvevők társadalmi, szakmai, polgári, kulturális és gazdasági életének számos más aspektusát, illetve a generációkon átívelő és a generációközi szempontokat illetően. A partnerség elvén és folyamatán alapuló felnőttoktatási programok az egyéni és közösségi felelősségvállalás fő forrását jelentik;

15. emlékeztet arra, hogy az RB nagy jelentőséget tulajdonít annak, hogy valamennyi európai polgár megszerezze a kulcs-kompetenciákat, elsősorban önálló életvezetése és saját önértéke-lése érdekében. Az ilyen jellegű kompetenciák kifejlesztéséhez az EU kulcskompetenciái kiváló referenciakeretet nyújtanak, nem utolsósorban a regionális és helyi szintű fejlődés számára. A felnőttek egész életük folyamán képesek kell hogy legyenek kulcskompetenciáik naprakészé tételére, és e tekintetben központi szerepet kell szánni a nemzeti, regionális vagy helyi körülmények között kiemeltnek tekintett célcsoportoknak. Ehhez jelentősen hozzájárulnak az ezen csoportok tájékoztatá-sára, bevonására és motiválására irányuló helyi és regionális kezdeményezések, amelyek célja a helyiek szükségleteinek megfelelő képzési választék biztosítása;

16. támogatja a javasolt cselekvési tervben szereplő (formális/nem formális) felnőttoktatási tevékenységek sokféleségét és intenzitását, a tanulási dimenzió kiterjedését és az értékelés formáló-segítő megközelítését, mely a „többszörös intelligencia” (*Multiple Intelligences*) elméletét és mechanizmusát tükrözi;

17. támogatja és tevékenyen fog hozzájárulni annak biztosí-tásához, hogy a szükséges pénzügyi, humán, adminisztratív és egyéb erőforrások rendelkezésre álljanak az európai polgárok felnőttoktatásban való fokozott és elmélyültebb részvétele eszményének megvalósításához;

### Oktatási partnerségek

18. felhívja a figyelmet arra, hogy a felnőttoktatás – ha jól szervezett – aktívan előmozdíthatja az integrációt. A felnőttok-tatás nemcsak a bevándorlóknak segít beilleszkedni új hazá-jukba, hanem a helyi népesség számára is lehetőséget biztosít új kultúrák/nyelvek elsajátítására;

19. üdvözli, hogy a közlemény a felnőttkori tanulásban való társadalmi és személyes elköteleződés vezérelveként és eljárásí szempontjaként hivatkozik a „partnerségek” fontosságára. Az oktatási partnerségek együtt élő mechanizmusok, és a felnőtt-kori tanulás kérdéseire adott oktatási válaszok széles körében tükröződnek már egész Európában;

20. hangsúlyozza, hogy az oktatási partnerségi megközelítés:

- gazdag motivációs értékkel bír az egyéni tanulók és a tanuló-csoportok számára is,
- szilárd alapot biztosít minden érdekelt fél számára a hasonló megbecsülés tekintetében,
- ösztönzi a kétirányú kommunikációt és a kölcsönös tiszte-letet,
- hozzájárul a felnőttoktatási folyamat professzionalizálásához és
- alapvető fontosságú számos „kirekesztett” személy és csoport magasabb arányú és intenzívebb részvételének előmozdítá-sában;

21. támogatja a tanulási partnerségek igen értékes hozzájárú-lását a jövőbeli felnőttoktatáshoz Európában, és javasolja az Európai Bizottságnak, hogy a „cselekvési tervezés” megfelelő elvek és célok meghatározásán, a jelenlegi európai felnőttoktatás partnerségi szempontú bevált gyakorlatainak felvázolásán ala-puljon; ezen eredmények épüljenek be az oktatási anyagokba, illetve megfelelő mennyiségi és minőségi értékelési eljárások kerüljenek együttes kidolgozásra és fejlesztésre;

22. úgy ítéli meg, hogy a felelősségvállalás „lépcsőzetesen egymást elindító folyamata” az európai felnőttoktatás tartós aspektusává válhat, ami összhangban van az EU céljaival, és alátámasztja az integrált folyamatban érdekelt helyi és regionális felek szerepét és hozzájárulásait;

### Részvétel/a részvétel elmaradása a felnőttkori tanulásban

23. üdvözli, hogy a közlemény fontosnak tartja a részvétel kiszélesítését és fokozását az egész életen át tartó tanulás „tevé-kenységeiben” minden európai polgár számára, különösen a megcélzott „részt nem vevő/alacsony részvételű”/kirekesztett személyek és csoportok, így az alacsony iskolázottságúak, idősebbek, társadalmilag kirekesztett csoportok, fogyatékkal élők, korai iskolaelhagyók, alacsonyan képzett munkavállalók, idősebb munkavállalók, migráns munkavállalók stb. esetében;

24. e tekintetben elismeri, hogy a tanulási folyamatból való kirekesztés és az abban való részvétel elmaradása meghatározó első lépést jelent az eljövendő marginalizáció felé, melyet gyakran kísér a foglalkoztatásból, a szociális és állampolgári, valamint kulturális életből való „kirekesztés”;

25. támogatja azt az állítást, mely szerint integrált megközelí-tésre van szükség az egyének és csoportok széles körének a felnőttoktatásban megmutatkozó alulreprzentáltsága megszüntetéséhez, valamint egy folyamatos jellegű tanulási kultúra kiala-kításához valamennyi polgár számára;

26. ezen túlmenően úgy ítéli meg, hogy ez nem egy könnyen, olcsón vagy gyorsan megoldható kihívás, leginkább személyes és társadalmi-oktatási befektetési formának tekintendő, olyan elkötelezettségnek, mely személyes, szakmai, helyi, regionális és nemzeti szintű beágyazódást követel meg;

27. biztosítani kívánja, hogy a helyi és regionális szolgáltatókat és érdekeltet partnerként vonják be minden szakaszban, különösen a politikák kialakítása, az irányítási struktúrák és szolgáltatások esetében, mivel a felnőttoktatási rendszerek szolgáltatásáért számos tagállamban a regionális és helyi szint a felelős, és jól demonstrálható a helyi és regionális kötelezettségvállalás a munkahelyeken szükséges készségek fejlesztése, a közösségi integráció, a polgári műveltség, a kulturális beilleszkedés, a változó társadalmi és személyes körülményekhez való alkalmazkodás esetében;

28. sürgeti a szociális partnereket, hogy gondoskodjanak arról, hogy a kollektív munkaszerződésekből vegyék figyelembe a felnőttoktatással kapcsolatos szükségleteket;

29. megjegyzi, hogy a felnőttoktatás fejlesztése során a nemek közti egyenlőséget is figyelembe kell venni. Bár vannak olyan régiók, ahol a figyelmet a nőkre kell irányítani, számos országban éppen a férfiak vesznek részt kisebb arányban a felnőttoktatásban, különösen a közösségi fejlesztési típusú programokban;

### Hatékony felnőttoktatási ágazat – szakpolitika

30. támogatja az Európai Bizottság látásmódját, mely szerint a helyi és regionális önkormányzatok számára alapvetően szükséges, hogy a felnőttoktatás terén más érdekelt felekkel közösen, határozottan fellépjenek a tanulási lehetőségek biztosítása érdekében a „veszélyeztetett” egyénnel és csoportokkal együtt és az ő érdekében;

31. hangsúlyozza, hogy a felnőttoktatás fontos eszköz a regionális és helyi szint különböző politikai területeinek – így például a képzési, szociális, munkaerő-piaci, növekedési és integrációs szempontoknak – az összekapcsolására;

32. egyetért azzal, hogy a munkahelyi képzés ideális és „használatra kész” környezetet jelent az ilyen fellépéseknek, amelyek javíthatják a személyes és szervezeti tanulást, a készségfejlesztést, előmozdíthatják a „tanuló szervezetek” szaporodását, illetve a folyamatos tanuláshoz kedvező környezetet, és különböző szinteken hatékony változáskezelési stratégiák kidolgozásához és megvalósításához vezethetnek;

33. úgy véli továbbá, hogy a munkahely egy olyan gazdag platformot biztosít, ahol a felnőttoktatásban potenciálisan részt vevők már helyzetben is vannak, és a munkahelyi oktatásban

való részvétel bátorításához szükséges fellépéseket számos változó fogja befolyásolni <sup>(1)</sup>;

### Hatékony felnőttoktatási ágazat – kutatás

34. egyetért a cselekvési terv konzultációs folyamatából levont állítással, mely szerint „a tanulás más területeivel összehasonlítva a felnőttoktatási szektor hozzájárulásával és előnyeivel kapcsolatban túl kevés kutatás és vita folyik, és az eredményeket sem teszik közzé széles körben”, és úgy ítéli meg, hogy egy integrált és célzott kutatási folyamat elősegítheti a felnőttkori tanuláshoz szóló közleményben megfogalmazott öt kulcsfontosságú üzenet megvalósítását;

35. üdvözli azokat az előnyöket, amelyeket egy célzott, minőségi kutatás fog jelenteni a cselekvési terv célkitűzéseinek elérése szempontjából, mivel úgy ítéli meg, hogy a tanulásra, az új ismeretek megszerzésére és a használt anyagra vonatkozó információ-visszacsatolás (*feed back*) minden érdekelt fél számára megerősítené a hatékony és eredményes felnőttoktatási szolgáltatás alapjait;

36. ezen túlmenően úgy véli, hogy a résztvevőkről szóló jobb európai kutatás csökkentené a más – különösen egyesült államokbeli – rendszerek összehasonlító adataitól és elemzéseitől való függőséget annak érdekében, hogy megfelelő válaszokat találjunk a részvétel kérdéseire az Európai Unióban;

37. javasolja, hogy a cselekvési tervben szereplő különböző elemek meghatározásához a következő szempontokra vonatkozó kutatást kellene elvégezni az információ-visszacsatolás révén: az európai felnőttoktatásban való részvételt/részvétel elmaradását befolyásoló lehetséges tényezők meghatározása és szerepe, ideértve az általános kontextuális és szociális háttértényezőket, a kapcsolódó viselkedésszerű/szituációs tényezőket és vonatkozó személyes attitűdöket és hajlamokat, az európai tanuló motivációs irányultságait, tanulási stílusait és hozzáállását a felnőttkori tanuláshoz, a felnőttkori tanulásba eszközölt befektetés (pénzügyi, személyes, közösségi, regionális, szakmai stb.) megtérülését, az alacsony részvételi célcsoportok percepcióit, attitűdjeit/meglátásait Európában, a formális felnőttképzési folyamatban részt vállaló oktatók profilját, valamint alap- és továbbképzésüket;

### Hatékony felnőttoktatási ágazat – irányítás

38. megjegyzi, hogy a közleményhez kapcsolódó konzultációs folyamat révén meghatározásra került a felnőttoktatás megfelelő irányításának jelentősége, melyet egyebek mellett a

<sup>(1)</sup> Ezek a változók a következőket foglalják magukban: (i) a célcsoportok korábbi oktatási tapasztalatai/arról való vélekedésük; (ii) a résztvevők motivációs irányultságai és „tanulási stílusai” (iii) a partnerség mértéke és természete a tanulási helyeken; (iv) a felnőtteknek nyújtott támogatások rendszerének kiterjedése és minősége, útmutatás, közös tanulás; (v) a formális és nem formális felnőtt munkahelyi tanulás hitelesítése és elismerése; (vi) a felnőttoktatás kapcsolódása a résztvevők társadalmi és személyes szükségleteihez és (vii) innovatív tanulási megközelítések széles körének használata, különös tekintettel a mentorálásra és segítségre, a pozitív pszichoszociális tanulási környezetre stb.

következők jellemeznék: a felnőtt korú tanuló központi szerepe, a tanulás innovatív megközelítései, a tényleges tanulási szükségletek elemzése, helyi és regionális tervezés, a tervezett és szisztematikus szemléletmód szükségessége minden szinten, a felnőttkori tanulás minden formális és nem formális aspektusa tekintetében;

39. üdvözli a felnőtt tanulónak szánt központi szerepet az irányításról szóló fejezetben, és helyesli a helyi és regionális hozzájárulásoknak tulajdonított fontosságot a felnőttoktatási partnerség keretében;

### Hatékony felnőttoktatási szektor – Eredmények

40. egyetért azzal, hogy a felnőttképzéssel kapcsolatos kihívás a 27 tagúvá bővült Unióban az, hogy olyan szolgáltatást nyújtsunk, amely egyidejűleg képes a felnőtt tanulók motivációjának, érdeklődési körének és szükségleteinek, valamint a megváltozott/változó munkaerő-piaci igényeknek és a társadalmi követelményeknek figyelembevételére; ezenkívül arra törekszik, hogy egymással összefüggő cselekvések segítségével kiigazítsa és leküzdje a részvétel többdimenziós korlátait;

41. megjegyzi, hogy a középfokú tanintézetekkel való hatékony hálózatépítés nem csupán költséghatékonyra teszi a képzési kínálatot, hanem fontos ahhoz is, hogy a fiatalok megismerkedjenek a felnőttoktatással. Így már korán megismerhetik a felnőttoktatási központokat, és ha eljön az ideje, később saját szükségleteik szerint igénybe vehetik őket;

42. úgy véli, hogy a fiatalok és a felnőttek oktatására és képzésére szánt erőforrások összevonásával átfogó és rugalmas választ lehet adni a változó munkahelyi elvárásokra, a felnőttoktatás speciális szükségleteire és a megfelelő képzéssel rendelkező tanárok iránti igényre, továbbá javítani lehet az oktatási rendszer költséghatékonyágát;

43. üdvözli a felnőttoktatásban való részvétellel kapcsolatos konzultációs folyamat során megfogalmazott intézkedéssorozatot, mivel az reflektál a legjobb nemzetközi gyakorlatokra, és a következőket javasolja:

- egy települési munkahelyi felnőtt alapkészségekkel (CWABS) kapcsolatos kezdeményezést, a települési és munkahelyi környezet jobb kihasználása érdekében a felnőttoktatás szempontjából,
- a felnőttoktatással foglalkozó helyi és regionális szolgáltatók és tanácsadók európai hálózata kialakításának támogatását,
- a felsőoktatáshoz való hozzáférés kiterjesztését az „egy szinttel magasabb” végzettségek kínálatának bővítése által, innovatív intézkedések segítségével, amelyek megkönnyítik a tanuló folyamatos részvételét a teljes idejű, illetve a részidejű képzéseken;

44. sajnálja, hogy bár az Európai Bizottság megfelelő szintű befektetések biztosítását irányozza elő a felnőttoktatás ágazatában, és annak jobb felügyeletét szorgalmazza, sem az állami, sem a magánszektor nem biztosít megfelelő finanszírozást ezen a területen;

45. több anyagi eszközt szorgalmaz mind a meglévő, mind a leendő programok számára potenciális hatásuk megőrzése érdekében a felnőttképzési ágazatban;

### CSELEKVÉSI TERV

#### A reformok a felnőttoktatásra – a tagállamok oktatási és képzési rendszereinek valamennyi ágazatára – gyakorolt hatásainak elemzése

46. megjegyzi, hogy a felnőttoktatás szoros kapcsolatban van más, az oktatási folyamattal összefüggő fejlett ágazatokkal, valamint azzal a ténnyel, hogy a polgárok életében a formális, illetve informális képzéseken való részvételnek minden esetben vannak előzményei, és egyengeti az utat azelőtt, hogy továbbfejlődjenek és így hozzáadott értékkel gazdagítsák a társadalmat;

47. üdvözli a nemzeti képesítési keretrendszerek kifejlesztését és a felnőttoktatási ágazat általánossá tételét; úgy véli, hogy az ilyen trendek célzott elemzése a cselekvési tervben koherenciához vezet majd és növeli az európai felnőttoktatás megbecsültségét;

#### A felnőttoktatási ágazat minőségének javítása

48. fontosnak tartja, hogy a felnőttoktatásban a dolgozók professzionális képzést és továbbképzést kapjanak. A felnőttoktatásban résztvevők közül sokan elsőként ezekkel a dolgozókkal kerülnek kapcsolatba. Tanulásuk minősége, az azzal kapcsolatos szolgáltatások és tanítási módszerek elsőrendű fontosságúak a felnőttképzésben való nagyobb mértékű és alaposabb részvétellel kapcsolatos európai politikai retorika megfelelő átültetése és ezáltal a valódi növekedés megteremtése szempontjából ezen a területen.

49. úgy véli, hogy a munka világával való interakció és rugalmas együttműködés révén kellene biztosítani, hogy a tanári karnak megfelelő ismeretei legyenek a munkahelyekkel kapcsolatban;

50. nagy érdeklődéssel várja a legjobb európai gyakorlatok meghatározását a hamarosan megjelenő *Adult learning professions in Europe* [Felnőttoktatási szakma Európában] című tanulmányban, amely összefüggő alapot jelent majd a professzionális képzés szempontjából. Üdvözli az érintett felek és a felnőttoktatáshoz hozzájárulók átfogó listáját;

#### Az „eggyel magasabb szintű”, azaz a legalább egy szinttel magasabb végzettség megszerzésének lehetővé tétele a felnőttek számára

51. úgy véli, hogy az „eggyel magasabb szintű” végzettség megszerzésének lehetősége pozitív hatással lehet a felnőttek motivációjára és a tanulók folyamatos részvételére az egész életen át tartó tanulásban. Az intézkedés emellett válasz Európa változó demográfiai összetételére, azáltal, hogy aktívan figyelembe veszi a tanulók saját szándékait és a felnőttoktatással kapcsolatos tájékoztatás, tanácsadás és források minőségét. A felnőttoktatás sok résztvevője számára fontosak az önmegvalósítással és az önbecsüléssel kapcsolatos személyes érzések, amelyekhez a tanulás (formális vagy informális) sikeressége is társul;

52. úgy véli, hogy a cselekvési terv pozitívan hozzájárulhat a legjobb gyakorlatokkal kapcsolatos projektek létrehozásához, melyek feladata a célcsoportok elérése, valamint az olyan tervek, mint a Grundtvig-projekt eredményeinek felértékelése; javasolja a média jobb felhasználását a rendelkezésre álló, megfelelő felnőttképzési programok közzététele érdekében, különösen a nehezen elérhető csoportok számára;

#### **A hátrányos helyzetű csoportok nem formális és informális tanulása értékelési és elismerési folyamatának felgyorsítása**

53. hangsúlyozza, hogy a felnőttképzés nyílt és dinamikus kibővítése már önmagában is elismeri és támogatja a különböző szintű készségek, intelligenciafajták, képességek, szociális, illetve személyes jellegű kompetenciák, tapasztalatok meglétét minden európai polgár esetében. Ezek tartalmas hozzájárulást jelentenek a felnőtt tanulók részéről az oktatás folyamatához; Fontos, hogy úgy szervezzük az egész életen át tartó tanulás lehetőségeit, hogy ahol csak lehet, az új ismeretek, készségek és attitűdök kapcsolódhassanak a tanuló közvetlen környezetéhez, illetve megfeleljenek az egyéni igényeknek;

54. üdvözlí a cselekvési tervben szereplő javaslatokat, például a legjobb gyakorlatok meghatározását és elismerését a formális, illetve informális tanulás területén; hangsúlyozza a közös tanulás és az általános tananyagok közös elkészítésének fontosságát, mivel ez a fajta elismerés és legitimálás pozitív motivációként hat az ágazatra, főként magára a felnőtt korú tanulóra; az elismerést tehát sikeresen végre kell hajtani helyi és regionális szinten, és szükséges a szakmai élet különböző ágazatainak bevonása mind az igényelt kompetenciák, mind az elismerés tekintetében;

55. elismeri, hogy az előzetesen megtanult ismeretek elismerésének nyitottsága különös jelentőséggel bír az idősebb európai személyek részvételének szélesebb körűvé tétele és elmélyítése szempontjából. A kutatások eredményei azt mutatják, hogy az idősebb személyek nem alkotnak jól látható korcsoportot az európai tanulási rendszerek szempontjából; a demográfiai változások ugyanakkor világosan jelzik, hogy sürgős ennek a csoportnak a célirányos kezelése;

56. úgy véli, hogy ennek a korcsoportnak a hiányzó, illetve csökkent mértékű bevonása a csoportot magát is nagymértékben befolyásolja, valamint egészségügyi, társadalmi-állampolgári, gazdasági, kulturális, generációközi, és az európai kohéziót érintő hatásai is vannak. Az idősebbek oktatása terén kialakított elvek és legjobb gyakorlatok alapján hatékony felnőttoktatási partnerségek kialakítására kell törekedni a célcsoporttal, és figyelembe kell venni annak tanulási szükségleteit, törekvéseit, eredményeit, tapasztalatait, motivációját, tanulási stílusát stb., vala-

mint küzdeni kell az idősebb felnőttek tanulásával kapcsolatos mítoszok és sztereotípiák ellen;

57. megfelelően támogatott és jó minőségű tanulási lehetőségek közös megteremtésére szólít fel annak érdekében, hogy ennek az európai szinten növekvő számú felnőtt tanulói csoportnak a kognitív, fizikai, motivációs, képességbeli, tanulási attitűdökkel kapcsolatos stb. sajátosságai kellő figyelemben részesüljenek;

58. amellet foglal állást, hogy többen részesedhessenek az *információs és kommunikációs technológia (IKT)* felnőttoktatás területén való *alkalmazásának* és az arra gyakorolt lehetséges *befolyásának* az előnyeiből;

59. rámutat arra, hogy számos adat szerint az e-tanulás gyors terjedése Európában újfajta társadalmi egyenlőtlenségek, például a digitális szakadék kialakulásának kockázatát rejti magában. A kutatási adatok alapján úgy tűnik, hogy bár az internet-hozzáféréssel rendelkezők száma, akik az internetet (tanulási célból) rendszeresen használják, az európai társadalomban általában véve egyre magasabb, a különböző kockázati csoportokban még mindig viszonylag alacsony;

60. megjegyzi, hogy az IKT-hez való hozzáférés terén fennálló egyenlőtlenségek inkább erősítik, mintsem javítanak a felnőttképzésben való részvétel területén meglévő korlátokat. A „digitális szakadék” kifejezés éles ellentétekre és lényegi egyensúlyhiányra utal generációs, földrajzi, társadalmi-gazdasági és nemi téren az IKT-hez való egyenlőtlen hozzáféréssel és annak használatával kapcsolatban. A „vegyes módszerek”, az e-tanulással kapcsolatos tapasztalatok, az e-tanulásban való részvétel akadályai stb. fontos tényezői a felnőttek hatékony és eredményes oktatásának Európában. A legfontosabb az új technológiák adta lehetőségek kihasználása, és hogy a helyi és regionális oktatási lehetőségek révén minél többen részesedhessenek azokból.

#### **A felnőttoktatási ágazat ellenőrzésének javítása**

61. egyetért azzal, hogy jelentős hiányosság van ezen a területen, hogy a felnőttoktatás előnyeit nem mutatják be, és ez jelentős egyéni, társadalmi, gazdasági, politikai, finanszírozási és strukturális következményekkel jár;

62. úgy véli, hogy a felnőttoktatás státuszát és értékét a személyes, helyi, regionális és nemzeti „hozzaállás” és tevékenységek szempontjából nem az input és az output adatok és eredmények mennyisége javítja, mint a fekete doboz esetében, hanem a kutatás által támogatott minőségi és kommunikációs kötelezettségvállalás. A közös megértésre való törekvés, az alapelvek keresése stb. is hozzájárul e terület fejlesztéséhez, és a közleményben szereplő ez irányú cselekvések üdvözlendőek.

Kelt Brüsszelben, 2008. június 19-én.

a Régiók Bizottsága  
elnöke

Luc VAN DEN BRANDE